

Hagtøl og lønir

Hagtøl kunnu vera líka vill-leiðandi, sum tey eisini kunnu vera vegleiðandi. Tað hættisliga er bert, at ein sjáldan veit, hvat skal leggjast í tøl, sum verða borin fram. Danir plaga at siga, at orðið lygn kann stigbendast soleiðis: løgn — forbandet løgn — statistik.

Tjóðveldisflokkurin hevur undir hesum valstriðnum ferð eftir: ferð fært fram, at hann hevur roknað út, at bruttotjóðarinntøkan seinastu 6 árin er økt við 34%, meðan lønir verkmanna í sama tíðarskeiði er økt við 13%, og verður landsins stýri lagt undir at vera atvoldin til hetta. Tjóðveldisflokkurin greiðir ikki frá, hvussu hann er komin fram tí hesi tøl, men vit eru eisini onnur, sum duga at rokna, og niðanfyrir er uppsett, hvussu arbeiðsmannalønirnar saman við pristalinum hava útviklað seg í hesum valsekðinum:

Tímaløn 1.1. 1971 kr. 10,28, pristal 593.

Tímaløn 1.1. 1975 kr. 19,46 + 89%, pristal 941 + 59%.

Hetta gevur eina lønarhækk-an uppá 19% eftir 4 árum. Gingið er her út frá, at pristalið hækkar 20 stig pr. 1.1.75, men sjálvt um hetta ikki er heilt rætt, so broyrt tað litið og einki upp á úrslitið. Eg komi fram við hesum bert fyrri at vísa á, hvussu óálitandi hagtøl kunnu vera, og serliga tá tey skulu nýtast til eitt ávíst endamál.

Her má eisini gerast vart við,

at tað er ikki landsstýri ella løgting, sum ásetur verkamannalønirnar. Tær verða ásettar við sáttmála millum avvarandi feløg. Og eingin flokkur uttan tjóðveldisflokkurin hevur verið hugaður fyrri at broyta hetta, og tað hava verkamannafelögin heldur ikki. Einasta beinleiðis ávirkan sum politikkararnir hava á hesa løn, er ásetan av dyrtidarviðbótini, og her telur tað rættuliga fitt í hesi útrokning, at hendað fer upp við kr. 1,26 pr. tíma í einum frá 1. januar. Uttan hesa viðbót hevði omannevndi prosentur verið 12,5 istaðin fyrri 19.

Nevnast kann í hesum sambandi, at tá tjóðveldisflokkurin fór fram, at tá hendað viðbót eftir uppskoti frá teimum skal verða «í minsta lagi» 1,3 oyru, fórir hetta við sær, at verkamenn nú hava fingið frian samráðingarrætt um hendað spurning, so er einki hald í hesum. Hetta uppskoyti broyrt einki, tí tað hevur ongatið verið nakað til hindurs fyrri, at verkamannafelögin kunnu tínga seg fram til eina betri skipan. Tað hevur t. d. prentarafelagið longu gjørt, tá teir høvdu samráðingar seinast.

Men sigast má tó, at tá tingið hevur áttikið sær at skipa fyrri hvussu dyrtidarviðbótin skal vera, so er tað eisini skyldan hjá tinginum at bera umsoyrgan fyrri, at hendað viðbót altið gevur eitt rættvíst endurgjald fyrri dyrtiðina. Tað hevur hon ikki enn, og tí eigur hetta mál at verða tikið

uppáftur, samstundis sum neyðugt er at fáa eina viðbótarskipan fyrri allar lønartakarar.

Hvørji tøl ein enn kann rokna seg fram til, so má ein leggja sær í geyma, at láginntøkubólknir klaga um, at tað verður verri og verri at fáa endarnar at røkka

saman. Og her hevur tingið sjálvsagt eina skyldu at gera nakað, og her skuldi tað nærmasta verið at lætta um skatta-trýstið á hesum inntøkubólknun.

Um vit grovt meta, at ein verkmáður, sum vinnur 40.000 kr. hevur 10.000 kr. í skatt, so vildi ein skattaniðurskurður upp á 20% t. d. merkt 2.000 kr. Hetta vildi svarað til eina óskattaða lønarhækkan upp á 1 kr. pr.

tíma, og vildi tað samstundis svarað til eina vanliga skattaða lønarhækkan upp á um kr. 1,50.

Hetta vildi verið ein fittur bait, og so góðir sum allir flokkar eru við verka- og fiskimenn hesa tíðina, skuldi tað ligið væl fyrri at fingið fram til tøk hesum stættum til bata aftaná valið.

Oli Jacobsen

Mannarættur at eiga tak yvir høvdið

Bústaðurin er friðhalgaður í sjálvari grundlögin, tí má tað eisini vera samfelagsins skylda við lóg at tryggja øllum javnbjóðis atkomu til hendað bústað, og undir sliikum korum, at tað ikki verður at kennast sum ein okrandi figgarlig byrða at eiga tak yvir høvdið.

Tey bæði stórmálini hjá javnaðarflokkinum: Landsbankamálið og Landshandilsmálið munu vera tveir teir mest umráðandi spurningar fyrri at fáa eina æviga loysn av hesum trupulleikum.

Vit kundu við egnum Landsbanka stýrt láni- og rentupolitikkinum, sum okkum hóvar best, sostatt til størsta gagn fyrri land og fólk.

Ein kundi til dømis hugsa sær, at øll, ið skulu til at seta búgv, fingi eitt avmarkað lán, meðan tey, ið ynskja sær ta stóru luxusbyggjanina, máttu klára alt út yvir ta vanlig við eiginpening.

Eisini kundu treytirnar gjørd

munandi lagaligari við t. d. langfreistaðum lánun.

Av tí at øll høvdu kunnað tikið hesi langfreistaðu lánini, hevði sami kapitalurin verið úti-standandi, bert javnari byttur millum landsins borgarar.

Spekulationsbygging kundi eisini verið munandi skerd við t. d. at redusera lán til tey 2. húsini, tey 3. o. s. fr. um egin bústað á forhold var tryggjaður.

Grundstykkjaláni kundu verið eins og aðrastaðir upp til 60 — 70 ár.

Men ein slikan lánpolitikki fáa vit ikki fram, so leingi bankarnir eru á privatum hondum.

Annar stórfaktorin fyrri at fáa eina æviga loysn á byggitrupulleikum er, at fáa eina inlutfningsmiðstøð her á landi. Tað er jú ein royndur lutur, at ein Landshandil er førur fyrri at útvega byggitilfar nógvar biligari enn hin einstaki er førur fyrri, og eisini upp á nógvar lagaligari treytir. Tað er sjálvandi greitt, at skal landið stuðla eitt slikt tiltak sum húsbýgging, tá er tað hugað fyrri, at tilfarið fæst til vega á ein so biligan hátt sum gjørligt, til tess at tey eyka-

gjöld, sum í løtuni verða kravd í form av skatti og tolli, ikki skulu nýtast til at ríka upp føroyskar og útlandskar spekulantar.

Vónandi eru hesi bæði gomlu stórmálini hjá Javnaðarflokkinum ikki so langt vekk. Hesi bæði mál sum eftir mini metan eru teir mest týðandi faktornir fyrri eini grundloyn av hesum vandamáli, sum ibúðarspurningurin er vorðin til í dag.

Kristjan á Neystabø

Verjið vunnu rættindi — Javnaðarflokkinn

E — G

Útvarpið visti, beint áðrenn blaðið fór til prentingar, at siga frá, at Z. Wang hevði reist sak móti landsstýrinum og valnevdini fyrri Suðurstreymoy, tí at lögmaður hevði ikki góðtikið listan sum tjóðveldislista.

Tjóðveldisflokkurin hevði mótmælt, at nevndi listi kom at fáa frámerki E.

Javnaðarflokksins mál og mið

Tað er mangan kastað okkum Javnaðarmonnum fyrri, at tað er okkara skuld, at tað idag er so stóru munur á lønarlagnum, tað hevur og er ikki lætt hjá okkum javnaðarmonnum at áseta lønir í samarbeiði við teir flokkar, sum sita á Føroya Løgtingi idag. Tí sum øllum kunnugt er bert ein lønmóttakarflokkur á Løgtingi, tann Føroyski Javnaðarflokkurin. Hesin flokkur, sum líka síðani hann bleiv stovnaður fyrri fimti árum síðani, hevur og framvegis arbeiðir fyrri at styrkja og menna um lønmóttakarastættin. Hesin flokkur, sum hevur givið og víst øðrum tjóðum, at hesir litlu klettar, vit búgva á, eru verdir at respektera, og sum hevur víst hinum Norðanlondum at tey megu rokna við Føroyum. Hesin flokkur, sum síðani hann kom við í Landsstýrissamgongur hevur staðið á odda fyrri tí útbygging, sum er framfarin her á landi, bæði hvat viðvíkir skipabygging, idnaðarútbygging og so teirri stóru útbygging í samferðsluokinum. Hesin flokkur, sum hevur staðið á odda tá vit hava fram tær yvirtøkur, og sum framvegis vil standa á odda at yvirtaka tað, sum er okkum Føroyingum at gagni. Hesin flokkur sum hevur staðið sum ein, tá á hevur staðið, hvar í aðrir flokkar hava svíkt.

Hetta er tann flokkur sum vil, at tað einstaka menniskja skal trivast, bæði handaliga og andaliga.

Hetta er tann flokkur, sum allir stættir í tí Føroyska samfelagnum kunnu siga um, at

hetta er okkara flokkur. Við tað at tygum hin 7. november seta tygara X við lista C, eru

tygum við til at arbeiða fram ímóti at gera Føroyar til eitt demokratiskt-sosialistiskt vælferðarsamfelag. Fólkahæimið Føroyar.

Páll Joensen

LES SØGUNA

Líta vit frameftir so er tað greitt, at vit velja javnaðarflokkin. Líta vit afturyvir, eru talandi grundir fyrri at velja tann flokk, sum frá stovnanini sum eina sjálfvylgju setti sær fyrri at tryggja og bota um kor verkamannsins.

Hvussu vóru viðurskiftini fyrst í 1920 og úteftir, hvat var tað, sum gjørdi at verkamannarørslan byrjaði og frá henni stovnanin av javnaðarflokkinum.

Tað var kampurin fyrri tí dagliga breyðinum.

Støðan tá var ognarmaðurin, bóndin, var farin at virka sum reiðari og keypmaður, teir høvdu valdið sum ognarmenn, og nú ið samfelagið var við at broytast frá jarðarbrúk til ein fiskistatt, vildu teir og høvdu teir valdið.

Teir sum bert høvdu sínar hendur á at líta stóðu nú meira einsamallir enn fyrr.

Jú tað var í røttum tíma, at javnaðarflokkurin sprotin av arbeiðararørsluni varð settur á stovn, og nógvar hevur han avrikt, men enn væntar nógvar.

Les søguna og legg merki til ágangin.

Arbeiðarafelagið FYLKING og Fiskepigernes fagforening bleiv stovnst — ikki bert fyrri arbeiðarafjöldina á Tvøroyri, men fyrri øllum verkamonnum og

kvinnun í Føroyum. Hetta verk teirra er ritað við sterkum stavum í Føroya fjøll. Tað at arbeiðarin kann fara á egnu skrivstovu sína eftir sínari løn, tað at hann og hon kunna heva sínar feripengar, tað at verða tryggjaður, um tey koma til skaða á arbeiðsplássinum. Tað er javnaðarmannapolitikkur.

Arbeiðarafylkingin á Tvøroyri hevur ikki sitið hendur í hupp, tá talan hevur verið um at investera.

Líka frá tí tey stovnaðu Ísvirkið í 1930 og til nú í Tvøroyrar flakavirki er sett á stovn, er tað arbeiðararørslan, ið setur teir stóru pengarnar til.

Fyrri uttan at gjalda yvir eitt hækkað prosent av arbeiðarlønini verður góðið yvir skattin, og hetta uttan at hesir fáa nakran skattalætta ella nakran skattafyrirum.

Hetta kalli eg fyrirtaksemi, hetta kalli eg trúfesti.

Uppgávan hjá okkara flokki verður at tryggja, at hesi tiltøk skapt av arbeiðarafjöldini verða styrkt, teir umboðsmenn, sum valdir verða, mugu leggja sær hetta í geyma.

Við tí fyrri eyga fara Tvørafólk, ja allir Suðuroyingar á valg og velja JAVNAÐARFLOKKIN.

Sverri Midjord